

преди 80 години ...

Посещението на цар Борис III в Прага

Един малко известен епизод от българо-чехословашките връзки

В брой втори на списание „Българи“ представихме цар Фердинанд I не само като държавник, но и като страстен природолюбител и пътешественик. Материалът, който поместваме по-долу, се явява до известна степен продължение на тези тема. Той касае до голяма степен наследеното от сина на Фердинанд Борис III влечение към природните науки и пътешествията.

Цар Борис III

Българският монарх е първият владетел на славянска държава, който посещава Прага. Затова журналистите на „*Národní listy*“ не крият симпатиите си към неговата личност, описвайки го като човек с „*модерни разбирания*“, високообразован: „Цар Борис III грабва вниманието чрез любезното и непринудено държание още при първата среща. Облечен е съвсем скромно, в тъмносини дрехи, черно градско палто, твърда шапка, а в ръцете си държи бастун. Не обича почестите и бърза винаги първи да подаде ръка, а с усмивката и говора си иска да стопи дистанцията между него и събеседника си. Сивите му очи отразяват мечтателността на поетите и учените от висшите кръгове. Бурбонският му нос и свитата му уста „издават“ кралския му произход.“

Царят е окачествен и като способен държавник, който с встъпването си на трона се нагърбва с тежки и отговорни задачи – възстановяване на страната, предпазването ѝ от болшевизма, при това в разцвета на силите си – на 35 години, когато всеки млад човек се „*радва на живота*“. Изглежда, че българският владетел си е спечелил репутацията на ревностен привърженик на културните контакти между отделните славянски народи. Неслучайно той е наречен „*искрен приятел на чехословашкия народ*“. Изглежда и чешката общественост споделя същите чувства, тъй като вестникът отбелязва, че макар царят да пътува инкогнито, неговото пребиваване в града на стоте кули не е останало незабелязано от стра-

на на пражани, които са проявили подчертан интерес към „*славянския крал*“. Всекидневникът се изказва оптимистично, че височайшето посещение ще допринесе за укрепване на приятелските връзки между двата народа.

Разбира се, „*Národní listy*“ отделят значително място на официалната част от пребиваването на царя в Прага. Така например, в статията „*Българският крал в Лани*“ се съобщава, че царят, придружаван от Ян Масарик, посети президента Масарик. При влизането на царя в двореца в 16.30 часа е издигнато българското знаме. В залата той е посрещнат от президента Масарик и дъщеря му Алис („*д-р Алис Масарикова*“) в качеството ѝ на първа дама, шефа на протокола, началника

Точно преди 80 години, в началото на месец април, вестник „*Národní listy*“ съобщава, че „*предната вечер в 21 часа и 25 минути, сряда, на една от пражките гари, „Ернст Дьони*“, инкогнито пристигна българският цар Борис III“. Той е съпровождан от полк. Драганов и от директора на царския научен институт д-р Иван Буреш. Както повелява протоколът, на гарата българският монарх е посрещнат от посланика д-р Борис Вазов, брат на народния поет Иван Вазов, съпругата на посланика и останалите членове на дипломатическата мисия. Предвижда се царят, който пътува инкогнито под името граф Рилски, да остане два или три дни в столицата на Чехословакия.

Цар Борис III

на военния кабинет. В 17 часа на гостите беше сервиран чай. Вечерта, в 8 часа, в чест на царя е дадена тържествена вечеря.

Вестникът представя цар Борис III на чешката общественост не само като държавник и владетел, но и като страстен природолюбител и запален пътешественик.

Изданието посвещава няколко статии на тази тема. Всъщност, доста показателна в това отношение е характеристиката, която вестникът му дава: „Младият български владетел принадлежи към малцината короновани особи, които са посвещавали свободното си време на науката. Днес той е единствен в това отношение“. Както се знае, неговият баща цар Фердинанд I е и неговият първи учител – самият той е запален ботаник и ентомолог, донасяйки със себе си редица нови видове насекоми по време на своите пътешествия. В обширна статия, озаглавена „Българският крал Борис III възхитен от колекциите в националния музей в Прага. Височайше посещение на славянски владетел при чешки учени“, изданието представя подробна картина от посещението му във въпросния музей. Описвайки младият владетел като любител и познавач на флората и фауната, вестникът дава интересна информация за срещата му с шефа на музея д-р Обенбергер – по време на обиколката си из

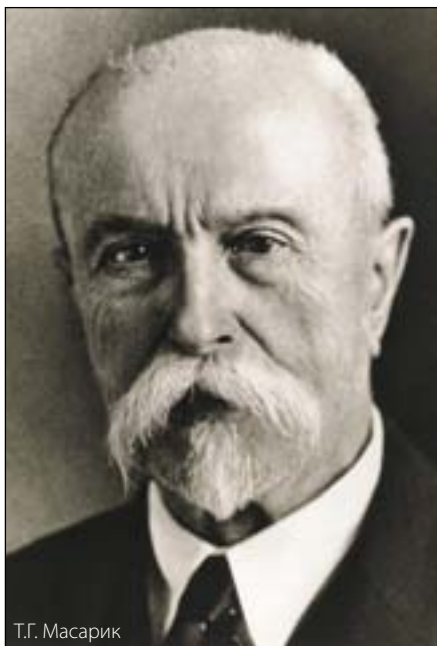

Замъкът в Лани

изложбените зали, където се чувства „в свои води“, българският цар „често го прекъсва“, демонстрирайки своите забележителни познания по зоология. Както се посочва в статията, „ясно беше, че българският крал владее цялата ентомологическа наука и беше радостно да се види как главният директор д-р Вавра, д-р Обенбергер и техните асистенти учудени слушат един истински крал, който в този миг можеше спокойно да седи зад професорската катедра. Удивлението стана все по-голямо, когато Негово Величество започва да употребява често чешки език, особено, когато негови събеседници са младите асистенти и на които

обещава помощ при участието им на научен форум в България. Освен това, той знае много добре и животинския свят на Чехословакия, особено в словашките земи.“

Последният ден от пребиваването си в Прага цар Борис III посвети на българските студенти, учещи се в чешката столица. В българското посолство той прие делегация на тамошния български студентски национален съюз и „Българска седянка“. В тяхно присъствие българският владетел не само се изказа доста ласкаво за „чехословашкия народ“, но и го даде за пример пред своите сънародници: „Чешкият народ, чрез своето минало и настояще още дълго време ще служи за нагледен пример на нашата България и ние, българите, имаме още какво да учим от чехите“. Наред с това, в салона на посолството се събра ръководството на дружеството „Чехословашко-българска взаимност“ начело с проф. Иван Мърквичка, „Единство на славянските жени“ със своята заместник-председателка госпожа Сисова-Стефанова, както и видни членове на българската колония. Царят прекара цял час в разговори с присъстващите и не скри радостта си, че толкова сърдечно е приет в Чехословакия. На следващия ден цар Борис III продължи своето пътешествие, отпътувайки инкогнито за Берлин.

Т.Г. Масарик

Т.Г. Масарик

Красимира Мархалева

По материали от чешкия печат